N°. 51.

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels . . . . f 1.00.
Voor elken regel meer . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

MAANDAG 25 JULIJ.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:
JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.

Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet**, Jan Hendrikstraat, n°. 2[illegible].

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . f [illegible]
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . » 5.00.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
W. J. VAN HAREN NOMAN, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement f 60, Ned. Cour.

BERIGT.

De klagten over *te late* aankomst en bezorging van onze Courant, blijven aanhouden. Voor zoo veel dat in ons vermogen is, trachten wij, door onderzoek, aan die klagten te gemoet te komen.

Wij behooren evenwel op te merken, dat voor de gemeenten Bolsward, Boxmeer, Heereveen, Koevorden, Onderdendam en Terborgh de post uit de residentie vertrekt ten 3 ure, *zoodat het onmogelijk is vóór dien tijd de Courant, die eerst des avonds verschijnt, te verzenden.*

Zoo behoort ook in het oog te worden gehouden, dat de posten naar Alphen, Apeldoorn, Appingadam, Assen, Culemborg, Delfzijl, Dokkum, Franeker, Harlingen, Hoogezand, Kampen, Leeuwarden, Meppel, Sneek, Winschoten en Wijk bij Duurstede *tweemaal daags* uit de residentie vertrekken: *des namiddags* ten 3 ure en *des avonds* ten 10½ ure. De Couranten, die naar deze plaatsen bestemd zijn, kunnen slechts met den avondpost worden verzonden.

Aan den loop der posten is dus veelal de *te late* aankomst te wijten: een beletsel, dat niet ligt is weg te nemen.

De Couranten, die meer geregeld worden ontvangen, verschijnen gewis in plaatsen, waar de loop der posten op de Couranten-verzending gunstiger werking oefent.

JOH. NOMAN EN ZOON.

De *Nederlander* teekent hooger beroep aan tegen ons oordeel, dat de anti-revolutionnaire partij niet bevoegd is, *de Tijd* te laken, wegens *bedreiging* van de wet niet te zullen gehoorzamen, omdat de heer GROEN zelf deze ongehoorzaamheid als pligt heeft aanbevolen.

Wij hebben herhaaldelijk nagelezen, wat *de Nederlander* zegt tot regtvaardiging van dat hooger beroep; maar kunnen niet inzien, in hoever het gelaakte artikel van *de Tijd* verschilt met het, in 1852, door den heer Groen verdedigde adres eener Chistelijk afgescheiden gemeente.

Als *de Tijd* sprak van ongehoorzaamheid aan de wet: het was blijkbaar met het oog op die wetten, welke door de R. C. geacht worden strijdig te zijn met hunne » conscientie. « En de Heer GROEN heeft gezegd:

» Het Staatsregt van den Christen is zeer eenvoudig; *om der » conscientie wille* onderwerping aan iedere wet, TEN WARE, » door hare TWEESPALT MET EENE HOOGERE WET, *ook om der » conscientie wille*, *wederstand* VEREISCHT wordt. Zal dat beginsel » *berispelijk* zijn? Het wordt door ALLE christelijke gezindheden, » door ELKE GODSDIENSTIGE GEZINDHEID ERKEND. «

Desniettemin » beaamt « de *Nederlander* » ook in 1853, *volkomen*, hetgeen de heer GROEN in 1852 gezegd heeft. [illegible]

Het verrast ons niet. » De anti-revolutionnaire partij » laakt, gewoonlijk, in een ander wat zij zelve niet » schroomt te doen, *als haar belang dit meêbrengt.* » (*Grondwet* N°. 48). «

De *Nederlander* achtte het, weinige dagen geleden, *twijfelachtig* of de wet, regelende het toezigt op de kerkgenootschappen, *door wijzigingen aannemelijk kon worden gemaakt.*

Heden geeft dat blad te verstaan, dat, bij aldien de *hoofdgedachte* bleef behouden, de wet, door » *bijkans eene geheele omwerking* « aannemelijk kan worden.

Hoe de hoofdgedachte kan *behouden* worden bij eene bijkans geheele *omwerking* is ons tot dus ver onverklaarbaar; ten zij men, onder omwerking, verandering van redactie wil begrijpen.

De wet, zegt *de Nederlander*, behoort niets anders te zijn dan » *het nationaal protest van April in wettelijken vorm.* «

De artt. 1 en 6 moeten echter, in elk geval, uit de wet worden geligt, zullen de anti-revolutionnairen haar kunnen aannemen.

Wat blijft dan over?

De *eedsaflegging*, die strijdig is met de Grondwet [illegible], daar de eeden reeds *zijn* afgelegd.

De *verklaring*, dat een dominé, omdat hij dominé is, volstrekt het regt niet heeft, een bataillon grenadiers te commanderen, of president van de Yacht-club te zijn;

Het *verbod*, om, hetgeen niet behoeft verboden te worden, ambtsgewaad op straat te dragen;

De *belemmering* van alle klepels in alle mogelijke klokken, en

De *invoering* van eene bespottelijke straf, gepaard met eene ongrondwettige procès-orde.

Maar ook dat alles kan *de Nederlander* niet willen dat in de wet blijve. » Want door wijziging, door weg- » lating vooral van ieder woord, waaruit *onvoorwaar- » delijke oppermagt van den Staat zou worden ontleend*, » kan de wet teruggebragt worden tot hetgeen de Re- » gering eigenlijk bedoelt. «

Dan zal overblijven:

art. 4. De *verklaring*, dat een dominé, omdat hij dominé is, volstrekt het regt niet heeft, een bataillon grenadiers te commanderen, of president van de Yacht-club te zijn;

art. 7. Het *verbod*, om ambtsgewaad op straat te dragen;

art. 9. Eene absolute regering over de *klokken* in Nederland.

Waarlijk: eene zoodanige wet ware niet meer » *een valstrik* «; maar hetgeen de *Nederlander* heeft voorzien: » *eene mijstificatie* «, of zoo als het blad zich heden uitdrukt, 't geen op hetzelfde neêrkomt: » *Een nationaal protest van April in wettelijken vorm.* «

» Het vorig Ministerie gaf aan de *ministeriële verantwoordelijkheid* eene zoo uitgebreide beteekenis, dat, onder verwijzing telkens naar dezen eenigen in de practijk zeer twijfelachtigen waarborg, alle andere waarborgen, ook in het administratief beheer, zouden te niet gaan. « (*Nederl.* 15 Julij.)

Het is niet genoeg eene aanklagt te doen, men moet ze ook *bewijzen.*

Het is meer gebeurd, dat het blad der onvrijzinnigen hierin nalatig was;

zelfs *na* herhaalde sommatie.

Men is echter geregtigd, voortdurend tegen zoodanige aanklagt het volslagen gemis van bewijs over te stellen ter inlichting van het publiek, dat niet zoo naauw bekend is met de parlementaire debatten, als de » *vrienden* « van den *Nederlander*.

De *Nederlander* karakteriseert de anti-revolutionnaire partij in zijn nummer van 14 Julij, aldus:

Zij » weigeren twee zaken: 1°. om te blijven *staan*....
» 2°. om *mede te gaan*.... «

Wat doen zij dan?

» De anti-revolutionnairen *leven maar voort* in de wereld..... «

» Nog op dezen dag is het bij eene vergelijking tus- » schen Protestantsche en Roomsche Staten in het oog- » loopend, dat in de laatsten, waar Gods woord vervolgd, » verbannen, en op alle wijzen miskend wordt, onkunde, » godsdienstdwang en revolutie heerschende zijn, en dat » de eersten voor die onheilen bewaard blijven, voor » zoo verre [maar ook niet verder], als zij de bron van » alle anti-revolutionnaire beginselen, de openbaring van » den levenden God, in eere houden. « [*Nederl.* 14 Julij.]

Dit verdient opheldering, vooral met oog op *ons land;*
na de *Maartsche buijen;*
tot aan het grillige *April-weder* van 1853.

Het schijnt, dat de heer VAN HALL zijne uitsluitende roeping, om » de kern der Natie « het eerst van allen » te bevredigen « kwalijk begrijpt.

Nu reeds wordt » betreurd « (*Z. Nederl.* v. heden) het gebruik van uitdrukkingen als bijvb. *le Saint Siége, sa Sainteté; le Saint Pére.*

Onze diplomaat krijgt een lesje. Dergelijke uitdrukkingen zijn » niet alleen BELEEDIGEND voor de Protes- » tantsche bevolking (Ei?) maar, *ook uit een hooger » standpunt*, ongeoorloofd aan iederen Protestant. « (En de Heer VAN HALL is de Minister der Protestanten par-excellence?).

De Nederlander doet gewis den heer VAN HALL geen dienst, als het doet gevoelen, hoe belagchelijk het is te onderhandelen over de weigering van *titels » van vrij wat minder bedenkelijken aard,* « wanneer toch de heer VAN HALL zelf den Paus durft erkennen als » Zijne Heiligheid « en als » heilige Vader. «

Hen, die met ons overtuigd zijn, dat alles uitloopt op eene » mijstificatie, « kan de belagchelijkheid der onderhandelingen niet verwonderen.

Buitenland.

FRANKRIJK.

De geruchten, alsof de Keizerin zich in gezegende omstandigheden bevond, hebben zich niet bevestigd.

De reis van den Keizer en de Keizerin naar het Zuiden is uitgesteld, vooral zoo het schijnt om den nog onzekeren toestand der buitenlandsche aangelegenheden en van de meer en meer veldwinnende geheime genootschappen.

In verband met deze plaag van Frankrijk staat het geding van de *revolutionnaire gemeente* (zie ons vorig n°.) De debatten in dat geding zijn den 21 geëindigd. Het Openb. Ministerie, door den heer Duprez-Lassalle vertegenwoordigd, heeft zijn requisitoir genomen. Daarna heeft Mr. J. Favre, ook gewezen lid der Bergpartij, de verdediging van de twee eerste beschuldigden, Raoul Bravard en de weduwe Libersalle, voorgedragen. Hij heeft gezegd, dat geen der feiten op zich zelf vervolgbaar was; dat men door kunstmatige zamenvoeging tot gevolgtrekkingen daaruit kwam; dat men zich door schrikbeelden liet wegslepen, alsof eene horde gewetenlooze plunderaars de grenzen van Frankrijk beloerde, om daar binnen te sluipen, en de maatschappij omverre te werpen. Volgens den heer Favre verdienden de uitgewekenen niet aldus voorgesteld te worden; wel mogten zich daaronder vurige, overdreven, vermetele gemoederen bevinden; wel mogten op hunnen naam geschriften worden verspreid, waarvan niemand de verantwoordelijkheid op zich durft nemen; maar die uitgewekenen verdienen niet in massa als 't ware geschandvlekt te worden, alsof zij over hun vaderland roof en moord wilden brengen. De advocaat zeide o. a. dat het openbaar ministerie vergeten had, dat zich onder die uitgewekenen mannen bevonden, die gedaan hadden wat hij, advocaat, zich beroemde ook gedaan te hebben, namelijk de wet te hebben beschermd tegen het geweld. Na alles, wat allen geleden hadden, ging het niet aan onverbiddelijk tegen elkander te zijn. Van alle zijden waren waarheid en regt miskend; dus waarom moest men ééne zijde zoo zwaar vallen? Maar mogt men die uitgewekenen al hard beoordeelen, men had het regt niet hun den broedernaam te ontzeggen; zij waren dubbel broeders, omdat zij ongelukkig waren, thans boetende welligt voor overdrijving, en die daarvan geheel zouden terugkomen, als men zachtmoedig jegens hen te werk ging, de grenzen voor hen openende.

De advocaat betoogde wijders, dat de geheime genootschappen, die hij rondweg afkeurde, het gevolg waren van den tegenwoordigen toestand; dat men weigerde, dat zich de gevoelens, al waren het overdrevene, openbaarden; en dat daardoor de zucht tot geheime verbindingen ontstond.

De heer Favre wees vervolgens op de dappere generaals Cavaignac, Changarnier, Lamoricière, en anderen, wier degens men verbroken had, en waarvan er sommige ook onder de ballingen behoorden, ofschoon zij duizend malen hun bloed voor het vaderland hadden gewaagd.

Men had de geheime genootschappen met den opstand van Italie in verband gebragt; de advocaat zeide, dat de Italianen te regt tegen hunne verdrukkers waren opgestaan.

Wat het regtspunt betreft zeide hij, dat het genootschap, de *revolutionnaire gemeente*, eigenlijk in Londen gezeteld was, dat dus degenen, die men voor leden daarvan hield in Frankrijk, hier te lande niet konden vervolgd worden: dat men buitendien alles overdreven ja zonder grond had voorgesteld.

De regtbank heeft de uitspraak tot den volgenden dag verschoven.

De zaak van den aanslag in den schouwburg zal openbaar behandeld worden; de dagbladen zullen er de verslagen van mogen mededeelen. Men houdt dit voor eene goede staatkunde des bewinds.

BELGIE.

De beide Prinsen zijn, gelijk zoo menig lid van vorstelijke huizen in de jongste dagen, door de mazelen aangetast.

— De buitengewone Fransche gezant bij ons hof, de heer de Butenval, is naar Parijs teruggekeerd.

OOSTENRIJK.

Men verzekert, dat er in verscheiden gedeelten des lands, vooral te Inspruck, inhechtenisnemingen hebben plaats gehad, ten gevolge van de ontdekking eener soort van republikeinsche zamenspanning.

DENEMARKEN.

De Volksraad heeft, den 16, met overgroote meerderheid de derde lezing aangenomen van de wet, strekkende om gelijke toiregten voor het geheele koningrijk in te voeren.

TURKIJE.

De jongste berigten zijn weder minder bepaald gunstig, gelijk die in de vorige dagen.

Aan de eene zijde heeft men uit Weenen tijdingen per telegraaf, inhoudende, dat drie ontwerpen aan den Keizer van Rusland, tot het uit den weg ruimen van de bestaande verwikkelingen, zijn aangeboden, als:

1°. Van den Franschen gezant te Weenen, den heer de Bourqueney, volgens hetwelk eene nota van de Turk- [illegible] van de Russische regering zou worden gevolgd.

2°. Een van het Britsch ministerie, volgens hetwelk een gezant der Verhevene Porte zich plegtstatig naar Petersburg zou begeven, als de overbrenger van een hatti-sheriff, waarbij al de aan de Christen bevolkingen toegekende regten en vrijheden zouden worden bekrachtigd, en

3°. Een van den Franschen gezant te Petersburg, den graaf de Castelbajac, volgens hetwelk de Porte bij eene eenvoudige nota de door Rusland gevorderde waarborgen zoude verleenen, met uitzondering van eenige weinige punten, ten aanzien van welke men zich bezwaarlijk zou kunnen verstaan. Zoo gemeld wordt, is het eerste dezer ontwerpen Z. M. den Keizer het meest aannemelijk voorgekomen, zonder dat HD. zich echter dadelijk en bepaaldelijk voor de aanneming heeft verklaard, en is men nu het antwoord van den Sultan daarop wachtende.

In Parijs gaf het gemis van bepaald antwoord op een en ander aanleiding tot allerlei geruchten, zoowel wegens de weifeling van keizer Nicolaas om een der genoemde voorstellen aan te nemen, als wegens de hevigheid van het protest der Porte tegen de bezetting der Vorstendommen en wat dies meer zij. Zeker is het, dat daarop de fondsen weder eenigzins gedaald zijn.

De *Times* drukt bij voortduring zijne vrees uit voor het behoud van de rust in Konstantinopel en elders in Turkije. Het blad denkt altijd dat de oude Turksche partij, verwoed over de bezetting van de Vorstendommen en de gematigdheid van het Westen niet kunnende begrijpen, er in slage eene nieuwe verandering van ministers te bewerken, waardoor Redschid-Pacha en zijne vrienden weder voor Ali-Pacha en de zijnen plaats zouden maken. Deze laatste droomt slechts van den heiligen krijg tegen Rusland, zonder te rade te gaan met de veranderde omstandigheden en de genoegzame zekerheid, dat het lot van het Turksche rijk dan spoedig zou beslist zijn, zonder dat Engeland of Frankrijk te lande veel bijstand zouden kunnen of willen bieden.

Het is na het tot dus verre gebeurde nog te voorzien, dat de vredespartij in Turkije de bovenhand zal behouden, en de raadgevingen van de vier bemiddelende mogendheden genoegzamen klem bij den Divan zullen hebben.

De *Times* heeft overigens brieven uit de Vorstendommen, welke doen vreezen dat de bezetting van blijvenden, zeker van langdurigen aard zal zijn. De Russische magt zou wel tot 80,000 man zijn geklommen; de vestingen zouden met zwaar geschut worden beplant; de geest der bevolking hoogst opgewonden geraken.

Als slotsom kan men stellen, dat, even ongerijmd het zou zijn, zich te zeer door de geruchten van oorlog te laten leiden, het ook ongegrond is, zich door overdreven voorstellingen van den vrede te laten wegslepen.

VEREENIGDE STATEN.

De Engelsche bladen laten zich in het breede over de zaak van Costa uit, minder nog om dat geval zelf, dan wel als een bewijs van de zwakheid der Turksche regering en de moeijelijkheden, waarin de andere mogendheden daardoor geraken. Ook de moeijelijkheden, die men tusschen Oostenrijk en de Ver. Staten uit het gebeurde voorziet, leveren ruime stoffe tot redenering.

„In gewone omstandigheden zegt o. a. de *Times*, zou het schijnen, dat de Amerikaansche bevelhebber geen regt hoegenaamd had om aan een vreemden officier, in eene onzijdige haven, voorwaarden op te leggen, maar het gebeurde toont dat hier de meest verregaande aanrandingen straffeloos geschieden en konden geschieden, en dat alle bij beschaafde volken aangenomen gewoonten zoo goed als niet bestonden. Nogtans was de dwang, door den Amerikaanschen kapitein tegen den Oostenrijkschen gepleegd, van den meest regtstreekschen aard, en zal die waarschijnlijk door het Hof van Weenen als eene daad van vijandschap worden aangemerkt, weswege zij geroepen zal zijn vergoeding van den President Pierre te vragen. In den tegenwoordigen stand van zaken in de Ver. Staten, ten opzigte van Europa in 't algemeen, en van Oostenrijk in 't bijzonder, is het zeker, dat geen zoodanige vergoeding zal worden gegeven, en waarschijnlijk werd het gedrag van de officieren van den *St. Louis* (het Amerik. schip) wel zoo veel ingegeven door den wensch om de politiek van hunne eigene regering te steunen, dan door krijgsmansdrift of partij-bevoordeel. De oorsprong van die geschillen ligt nogtans in het gebrek aan kracht en klem bij de Turksche regering. Een vastberaden gouverneur zou op eene vreemde brik geschoten hebben, waarvan de kapitein het gewaagd zou hebben een persoon van den wal te ligten; en hij zou ook twee vreemde schepen hebben gestraft, die het op zich hadden durven nemen elkander met vijandelijkheden in eene haven van eene derde mogendheid te dreigen. Te midden van meer ernstige gevaren, zijn zoodanige bemoeijelijkende kleinere gevallen niet zonder beteekenis; zij vermeerderen slechts de zwarigheid om [illegible] dat niet langer voorzien kan in zijne eigene verdediging."

Het Engelsch ministerieel *Avondblad* zegt zijnerzijds:

„Gevallen van dezen aard zijn te dikwerf voorgekomen, dan dat men ernstige vrees behoeft te koesteren, dat eenige regering in zoo grove feil zou vervallen, om die met grootere waagstukken te verwikkelen, der Turksche regering kan het niet meer euvel geduid worden, dat er een kwalijk handelende ondergeschikte te Smyrna wordt gevonden, dan der regeringen van Griekenland, Spanje, de Ver. Staten, Oostenrijk of andere magtige regeringen, waarmede wij geschillen van soortgelijken aard gehad hebben.

„Doch de stelling van de Ver. Staten is eenigzins anders. En ofschoon er geen ernstige vrees kan bestaan, dat men een incident, dat maar een episode in de hoofdzaak is, niet op eene minnelijke wijze uit den weg zal ruimen, zoo is het toch waarschijnlijk, dat deze gebeurtenis de gevoelens van mistrouwen versterke, welke reeds tusschen de Amerikaansche en Oostenrijksche bevolkingen bestaan. Zulk een mistrouwen is natuurlijk, daar beide landen in staatkundige meening, en wat in zulke gevallen van nog meer belang is, in staatkundige gevoelens lijnregt tegen elkander overstaan. Het meêgevoel van de Amerikanen toonde zich, toen zij Kossuth tot zich deden komen uit het toevlugtsoord, dat voor hem onhoudbaar was geworden; en, wanneer zulk een dienst bewezen werd in tijden van het Presidentschap des heeren Fillmore, zoo zal dat meêgevoel, zoo als het ons gebleken is, denkelijk nog wel zooveel toegevendheid van den President-generaal Pierre ondervinden. Tot dusverre heeft de Regering van Washington nog geen manifest uitgevaardigd, wegens zijne betrekkingen met de buitenlandsche regeringen, doch de mannen, die President Pierre gekozen heeft om N. Amerika bij de onderscheiden hoven van Europa te vertegenwoordigen, bewijst dat hij, om zoo te zeggen, wel zeer bijzonder den nationale denkwijs door die vertegenwoordigers bij het buitenland wil doen voorstellen. In sommige gevallen was de keus in dat opzigt al bijzonder in het oog vallende; ja, in één geval, drukt de gezant eene bepaalde vijandelijke stemming uit tegen de regering, waarbij hij is afgevaardigd. Men verzekert ons, dat in de ondergeschikte benoemingen een soortgelijke geest valt op te merken; dat de generaal Pierce, bij de benoeming van consuls, geleid werd door de zucht zoowel om bekwame mannen daartoe te kiezen, als ook zoodanige die op nadrukkelijk wijs de Amerikaansche nationaliteit konden vertegenwoordigen. Wij vernemen ook dat hun voorschriften zijn gegeven om de Amerikaansche burgers te beschermen, waar zij ook mogten gevonden worden en onder alle omstandigheden. Nu weet men, dat het burgerschap der Staten door vreemde uitgewekenen op betrekkelijk zeer ligte wijze kan worden verkregen, om niets te zeggen van de zeer vrijgevige uitlegging, welke de regering geeft aan de Amerikaansche paspoorten, waarvan vreemde reizigers konden zijn. Men zegt, en met veel schijn van grond, dat de bevelhebbers van de Amerikaansche schepen voorschriften hebben ontvangen, in overeenkomst met die zucht om de magt van Amerika's Adelaar te doen gevoelen, waarhenen hij zijne vlugt ook moge uitspreiden. Of nu bepaalde voorschriften gegeven zijn of niet, kan er geen twijfel bestaan, of de wassende magt van den Amerikaan gaat gepaard met eene toenemende eerzucht, om die magt te doen gevoelen; en het goed gevolg, hetwelk die pogingen gehad hebben, hetzij binnen de grenzen van Mexiko, of in Europesche hoofdsteden, als het zake was, de veiligheid van de Amerikaansche burgers te behoeden, kan niet falen die eerzucht te versterken door den prikkel, dien de zege verschaft.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN ZATURDAG, 23 JULIJ.

In deze zitting zijn aangenomen met algemeene stemmen, *negentien* Wets-ontwerpen, strekkende tot het verleenen der hoedanigheid van Nederlander aan O. A. Uhlenbeck, te Amsterdam; P. F. Uhlenbeck, te Warmond; Chr. W. Uhlenbeck, te Nieuwe Diep; C. A. T. Vogel, te 's Hertogenbosch; B. Sievers, te Heerenveen; T. J. Niedfeld, te Schiedam; J. H. van Engelen, te Avereest; A. A. Berckemeijer, te Heerenveen; J. Cahn, te Amsterdam; A. Meuskens, te Grave; J. Hartman, te Amsterdam; F. W. Junghuhn, te Soeterwoude; H. A. E. Kerstiens, te Amsterdam; G. J. Klijse, te Emmen (Drenthe); P. E. Thüre, te Utrecht; J. Realt, te Nijmegen; J. Smidt Petersen, te Amsterdam; A. F. A. Bücker, te Zutphen, en H. C. F. Kampschmid, te Heerenveen.

Zonder beraadslaging, en mede met algemeene stemmen, werd voorts *aangenomen* het wets-ontwerp ter verlenging van den termijn, bij art. 293 der Gemeentewet gesteld, en waarvan wij gisteren den inhoud en de bezwaren, die daartegen aangevoerd waren, hebben medegedeeld.

Daarna was aan de orde de beraadslaging over het wets-ontwerp, *tot verzekering der uitoefening van sommige voorschriften van plaatselijke verordeningen.* Onze lezers zullen zich herinneren, dat dit wets-ontwerp strekt, om, in zekere gevallen, de bevoegdheid te verleenen, om de woningen der ingezetenen, huns ondanks, ter nakoming van sommige voorschriften van plaatselijke verordeningen, binnen te treden.

De Heer SLOET TOT OLDHUIS verklaarde zich tegen het wets-ontwerp. De politieke vrijheid behoorde, naar zijne meening, te strekken, om de individuële burgerlijke vrijheden te beschermen; en hij stemde niet in met de zoodanigen, die meenden, dat hoe meer de politieke vrijheid werd ontwikkeld, ook de burgerlijke vrijheid behoorde te worden ingekort. Als die stelling waarheid ware, dan moest men meer dan ooit waken tegen het doen van elken stap, die geschikt zoude zijn, om de waarde der politieke vrijheid minder te doen achten.

Die stap ziet de spreker in de poging, om de vrijheid en de onschendbaarheid der woning te beperken. Deze vrijheid behoorde tot eene der eerste en oudste der volken; de onschendbaarheid der woning was dan ook, te regt, bij alle beschaafde volken der wereld beschermd; en het is ook uit dien hoofde, dat zij in onze Grondwet is gewaarborgd. Onverschilligheid omtrent deze kostbare vrijheid te betoonen, achtte hij een ongunstig teeken.

De spreker erkende wel, dat er gevallen bestonden, waarin die onbeperkte vrijheid tijdelijk moest geschorst worden, zooals vooral bij de uitvoering van het belastingstelsel; maar dit punt maakte de zwartste zijde uit van dat stelsel. Ook waren er gevallen, waarin de justitie de bevoegdheid behoorde te bezitten, om zich, ondanks den bewoner, toegang in de woning te verschaffen; maar het kwam den spr. voor, dat een en ander geheel iets anders was, dan gelijke bevoegdheid te verleenen voor de uitvoering van plaatselijke verordeningen, die uit haren aard veranderlijk zijn, in menigte bestaan, en waarvan het getal jaarlijks aangroeit. Wie weet niet, dat er als het ware een vloek rustte op de onvrije territoiren, door de lastige huiszoekingen, waaraan aldaar de ingezetenen zijn onderworpen; en nu kon de spr. niet daartoe medewerken, om het geheele Vaderland in een onvrij territoir te veranderen. Dat ligt, volgens hem, niet in den geest der Grondwet, ook niet in zijnen geest, en daarom zou hij tegen het wets-ontwerp stemmen.

De Heer ELOUT VAN SOETERWOUDE wenschte te onderzoeken, wat hier in het openbaar en in het bijzonder belang, ook met het oog op de Grondwet, mogt en kon vereischt worden. Naar sprekers meening, behoefde het regt, om de onschendbaarheid der woning te beperken, niet betoogd te

worden; want het regt daartoe werd door niemand betwist. Wanneer de spr. herinnerde, dat men nu acht en dertig jaren heeft geleefd, kalm en rustig, zonder dat ooit behoefte was gevoeld aan eene wet, gelijk nu was voorgesteld, dan heeft hij zich te vergeefs afgevraagd: wat toch wel deze wet zoo noodzakelijk maakte? Noch in de Memorie van Toelichting, noch in die van beantwoording, werd, met het oog op hetgeen daaromtrent in het Verslag voorkwam, de aanleiding opgegeven. Geen enkel geval werd tot voorbeeld gesteld. Voor gevallen van grooten nood was de wet niet noodig; want dan was de bevoegdheid werkelijk aanwezig. Voor andere gevallen, behoorde dan toch gewaakt te worden, dat de onschendbaarheid der woning niet kon gevioleerd worden ten gevolge van wraak, overijling of anderzins.

De spreker meende dan ook, dat, in elk geval, de wet meer waarborgen moest opleveren. Hij zou trachten, die bij wijze van amendement in de wet te brengen, in het vertrouwen, dat de Regering zich met zijne zienswijze zoude vereenigen.

De heer HENGST erkende, dat de Grondwet de magt gaf, om bij de wet de gevallen te bepalen, waarin binnen de woningen der ingezetenen, huns ondanks, kon worden getreden. Niettemin zou hij zijne goedkeurende stem onthouden aan dit wetsontwerp; omdat, naar zijne meening, de Regering de bijzondere gevallen had behooren op te sommen, en de beoordeeling daarvan niet had moeten overlaten aan de gemeente-besturen. Op die wijze bestond er gemis aan waarborg, dat de onschendbaarheid der woning niet noodeloos zou worden verkort.

De heer SLEESWIJK VENING verschilde met de vorige sprekers in meening; hij zou de wet goedkeuren. Hij haalde de onderscheidene voorbeelden uit het burgerlijk en het strafregt aan, ten betooge, dat de onschendbaarheid der woning wel degelijk kon worden beperkt. Wat de noodzakelijkheid der wetsvoordragt betreft. Spr. geloofde dat er wel degelijk klagten waren gerezen over het gemis aan de bevoegdheid, om sommige maatregelen, door gemeenteraden genomen, te kunnen uitvoeren. Men wilde, dat de gevallen in de wet werden omschreven?

Maar hij was overtuigd, dat dit een onbegonnen werk ware geweest; want zoo vele gemeenten er waren, zoo vele verschillende keuren waren er ook, waarbij van die bevoegdheid zou worden gebruik gemaakt. Eindelijk betoogde de spr., dat, hetgeen hier werd voorgesteld, eigenlijk altijd *facto* had plaats gegrepen, en nu slechts *wettelijke* regeling erlangde.

DE HEER VAN DEINSE gloeide almede voor de vrijheid en onschendbaarheid der «huisgezinnen.» Hij zou zich met kracht «verzetten» tegen elke poging, om die op eene «onbetamelijke wijs» te verminderen of te vernietigen: en toch kon hij geene reden vinden, die hem nopen zou, tegen de wetsvoordaagt te stemmen. Want hier werd geene onbepaalde vrijheid verleend; neen, zij zou alleen gelden tot handhaving van de openbare rust of veiligheid, of tot bescherming van het leven of de gezondheid van personen.

Het groote bezwaar dat hij had tegen de wet, was opgelost door de overweging, dat de *gemeenteraad* de verordening zou maken. Die gemeenteraad zou, als hij eene verordening had vastgesteld, strijdig met het algemeen belang «*niet meer gekozen*» en door andere mannen vervangen worden, die dan weder de verordening zouden vernietigen. Deze overweging nam het geheele bezwaar van den heer VAN DEINSE weg!

De heer VAN NISPEN verschilde juist omtrent dit laatste punt, met den vorigen spr. Juist daarom zou hij stemmen tegen de voordragt; want hij zag niet in, waarom aan de gemeenteraden eene zoo uitgebreide magt zou worden verleend. Vele gemeenteraden achtte hij zelfs onbevoegd, om te beoordeelen, of de gevallen aanwezig waren, waarbij de onschendbaarheid der woning behoorde geschorst te worden.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN erkende het gewigt van het onderwerp, dat bij deze wet werd geregeld; maar Z. Exc. betuigde, dat én het regt was erkend om de onschendbaarheid der woning te beperken in zekere gevallen, én dat de tegenwoordige wetsvoordragt de twee vereischten vereenigde, welke de Grondwet wil, dat aan zoodanige beperking verbonden zij. Bij de wet werd, namelijk, voorgesteld, het gemeentebestuur als de magt, die bevoegd is den last te geven tot het binnentreden van de woning; en van den anderen kant werd die magt beperkt tot zoodanige verordeningen, welke strekken tot handhaving van de openbare rust of veiligheid, of tot bescherming van het leven of de gezondheid van personen.

De bezwaren van de vorige sprekers wederleggende, merkte de Minister op, dat wanneer nu meer behoefte werd gevoeld dan vroeger aan de voorgedragen wet, dit het gevolg was van de omstandigheid, dat de ingezetenen zich vroeger, veel minder dan thans, op *het regt* beriepen en der uitvoerende magt meer behulpzaam waren (?!). De noodzakelijkheid kon dan ook niet in twijfel worden getrokken; hij herinnerde slechts aan de gevallen van brand, drenkelingen, keuringen van levensmiddelen, het onderzoek omtrent het vegen van schoorsteenen, omtrent het schoonhouden van de huizen bij epidemische ziekten, enz. Maar al deze en soortgelijke gevallen op noemen in de wet, ware eene onmogelijkheid; want telkens zouden nieuwe gevallen zich voordoen, en dus zou telkens herziening der Wet noodzakelijk zijn. — Wat de waarborgen betreft, die men vinden zou in de medewerking der gemeentebesturen; de Minister meende, dat de Regering, door hare bevoegdheid, om verordeningen te vernietigen, steeds de magt had, om onbillijke of onbehoorlijke bepalingen ook, ten aanzien van dit aangelegen onderwerp, buiten effecte te stellen.

Nadat de heer ELOUT zijne bezwaren andermaal geresumeerd had, werden de algemeene strekking, en de artt. 1 en 2 zonder beraadslaging *aangenomen*.

Bij de behandeling van art. 3 stelde de heer ELOUT het, door hem aangekondigde amendement voor, luidende als volgt:

„Behalve ten opzigte van huizen, voor het algemeen „opengesteld, herbergen, koffijhuizen, kroegen, winkels, „magazijnen en wat dies meer, en in de gevallen van „brand, watersnood, drenkelingen en het inroepen van „hulp binnenshuis, kan die last niet worden uitgevoerd „dan op schriftelijk bevel van den burgemeester.

„De last kan, in elk geval, niet worden uitgevoerd, „dan in bijzijn hetzij van den kantonregter, hetzij van het „hoofd of een der leden van het gemeentebestuur of van „een Commissaris van politie, voorzien van zijne onderscheidingsteekenen.„

En voorts, als in de voordragt der Regering.

Niemand vroeg het woord over dit amendement, en zelfs de Ministers schenen het eenvoudig van de stemming te hebben willen laten afhangen, of des heeren ELOUT's amendement al of niet tot wet zou worden verheven; toen de Voorsteller opstond om te vragen, of de ministers ook de goedheid zouden willen hebben van te zeggen, hoe zij over het amendement dachten. Wij herinneren ons, hoe onder een vorig bewind een zoodanig zwijgen als gebrek aan *parlementaire convenance* werd aangemerkt.

Aldus uitgenoodigd, verklaarde de minister van Binnenl. Zaken, *dat hij geene genoegzame reden had om zich tegen het amendement te verklaren.* Maar... hij wist niet, waarom de tenuitvoerlegging van eene verordening zou worden afhankelijk gesteld van het bevel des burgemeesters? Hij achtte het onnoodig de plaatsen op te noemen, die als openbare zullen worden aangemerkt, daar art. 188 der Gemeentewet dit reeds doet. Hij meende, dat dit amendement schadelijk was en overbodig. — (Hoe deze bedenkingen waren te rijmen met de voorafgegane verklaring kunnen wij niet begrijpen.)

De heer ELOUT bleef beweren, dat het bevel daarom door den burgemeester behoorde te worden afgegeven, opdat de verantwoordelijkheid op hem zou nederkomen.

Nu stond de MINISTER VAN JUSTITIE op, om het amendement te bestrijden. Niemand, zeide hij, was zoozeer als de spr. voorstander van de vrijheid en onschendbaarheid van elk individu in zijne woning: maar juist daarom zou hij het bedenkelijk achten, om thans in de wet eene geheel nieuwe bepaling te brengen.

Er bestond geen verschil daarover, dat het onmogelijk was, om zonder het regt tot het binnentreden in sommige gevallen van de woningen der ingezetenen, uit te voeren verordeningen. De vraag bleef dus over, of men voldoende de gevallen, waarin het noodig was van dit regt gebruik te maken, kon vaststellen. Ware dit mogelijk geweest: de Regering zou het hebben gedaan; maar de Minister acht het onmogelijk. Het bezwaar van den Heer ELOUT lag dan ook hoofdzakelijk in de verantwoordelijkheid. Uit den aard der zaak echter bepaalt elke verordening, wie haar zal uitvoeren; daardoor wordt dus van zelf de verantwoordelijke persoon aangewezen. Maar nu is er nog één voorzorg gebruikt, daarin bestaande, dat de uitvoerder der verordening steeds zal moeten vergezeld zijn door den kantonregter, of door den burgemeester, enz. Deze zijn dan ook de verantwoordelijke personen; want zij zullen moeten onderzocht hebben, of het geval aanwezig is bij de verordening bedoeld.

Na eene bestrijding van het amend. door den Heer SLEESWIJK VENING en eene aanmerking van den Heer GROEN, (welke wij van wege het zwakke orgaan des sprekers niet kunnen verstaan), werd het amendement van den Heer ELOUT verworpen met 36 tegen 12 stemmen, en de wetsvoordragt zelve aangenomen met 32 tegen 16 stemmen.

TEGEN stemden de Heeren: LUYBEN, DE LOM DE BERG, VAN HOËVELL, DOMMER VAN POLDERSVELDT, ELOUT, VAN NISPEN VAN SEVENAER, STORM, HENGST, GROEN, SLOET, WESTERHOFF, HUGENHOLTZ, VAN DER VEEN, DE MAN en BOTS.

Daarna ging de Kamer over in comité-generaal tot de behandeling van de raming harer uitgaven voor het jaar 1854.

Eindelijk zijn, in deze zitting, ingekomen:

a. acht naturalisatie wetten, en *b* onder anderen 98 adressen tegen de wet regelende het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen.

De Voorzitter gaf tevens kennis:

dat benoemd waren tot rapporteurs voor het wetsontwerp, tot afstand van een domein aan het Ziekenhuis te Leiden, de heeren: VAN DER POEL, DE LOM DE BERG, GEVERS VAN ENDEGEEST, VAN VOORST en BOSSCHA.

Dat de eindverslagen gereed waren over de navolgende wetsontwerpen: 1° wijziging van de wet van 28 Augustus 1851. (bezoldiging der officieren van de geneesk. dienst); 2° aanvulling van de wet van 18 Dec. 1852 (pensioenen voor de zee- en landmagt); 3° wijziging van de wet van 28 Aug. 1851 (pensionnering van de offic. der geneesk. dienst); 4° tot goedkeuring eener dading met het gemeentebestuur van Genemuiden; 5° tot wijziging van hoofdstuk VI der staatsbegrooting van 1851 (kindergelden); en 6° wijziging van het tarief van in- en uitgaande regten.

De beraadslaging over het *eerste* wetsontwerp zal plaats hebben Woensdag ek., die der overigen na afloop van de discussiën over dat wets-ontwerp.

Bij de Tweede Kamer is een wetsontwerp ingekomen, ter bekrachtiging van de overeenkomst, op 12 Maart jl. tusschen den Staat der Nederlanden en de gemeente Leijden gesloten, in zooverre daarbij domeinen van den Staat in eigendom worden afgestaan en subsidien ten laste van 's Rijks schatkist worden toegezegd ten behoeve van een ziekenhuis te Leijden.

Blijkens de Memorie van Toelichting heeft de gemeenteraad te Leijden besloten een groot ziekenhuis op te rigten. Hij beoogt daarmede een tweeledig doel, vooreerst verbetering van de verpleging der zieke armen, in de tweede plaats uitbreiding van het clinisch onderwijs aan de hoogeschool. Tot verwezentlijking van dit plan wenschte de gemeenteraad dat het Nosocomium Academicum met het daarin aanwezig materieel en een belendend huis, pakhuis en erve, in het jaar 1849 ten behoeve van „'s Rijks Universiteit„ gekocht, door het Rijk wierd afgestaan en op kosten der gemeente aanzienlijk uitgebreid. Daar bij het gouvernement tegen dien afstand geen bezwaar bestond, is eene overeenkomst daartoe strekkende gesloten, waarvan de bekrachtiging thans aan de Staten-Generaal wordt gevraagd.

's Gravenhage, 23 Julij.

Bij onderscheidene Koninklijke besluiten is vergunning verleend tot aanleg van verschillende kunstwegen, als: aan de gemeentebesturen van Enschedé, Haaksbergen en Lonneker tot verlenging van den weg, ter lengte van 6000 ellen, van het einde van de dorpstraat van Haaksbergen tot de grenzen van de provincie Gelderland in de strekking van Neede en Borculo, met concessie tot tolheffing; aan de gemeentebesturen van Harlingen, Bolsward en Wonseradeel, tot aanleg van een grindweg van Bolsward tot Harlingen, ter lengte van 18,600 ellen, en van een zijtak naar Makkum, ter lengte van 6000 ellen, met concessie tot tolheffing op den hoofdweg; aan de gemeentebesturen van Oostdongeradeel, van Kollumerland en van Nieuw Kruisland, tot aanleg van grindwegen: van Dokkum naar Paezens, ter lengte van 10,100 ellen; van Dokkum over Wetzens, Metzlawier en Anjum naar de schans Oostmahorn, ter lengte van 14,800 ellen, met zijtakken naar Morra en Lioessens; van Dokkum over de dorpen Oostrum, Ee en Engwierum, naar de zeesluis de Nieuwe Zijlen, ter lengte van 12,500 ellen, met eene verbindingslijn tusschen deze en de beide eerstgenoemde wegen; van de zeesluis de Nieuwe Zijlen langs Kollumer Oudzijl naar Kottum, ter lengte van 5040 ellen; tot aanleg van eenen grindweg, van het Blokhuis onder Terwolde af, alwaar de weg van de Vollehand naar Vaassen en Epe den Veluwschen bandijk verlaat, tot Heerde, met zijtakken naar Olst en Teessen, ter gezamenlijke lengte van nagenoeg 18,000 ellen; met concessie tot tolheffing aan de gemeentebesturen van Olst en Heerde; en aan jhr. m. F. L. H. J. Bosch van Drakesteijn te Amsterdam, tot begrinding van de Vuursche, van het huis Drakesteijn af naar het logement aan de Vuursche, en van daar tot aan den Dolder-Maartendijkschen Straatweg, ter lengte van ongeveer 1800 ellen, met concessie tot tolheffing.

De *Staatscourant* berigt, dat onlangs de Fransche telegraafkantoren te Chaumont en Toulouse opengesteld zijn. Voor een enkelvoudig berigt naar Chaumont wordt, aan de kantoren te Dordrecht, 's Gravenhage en Rotterdam, 7.20 gl. betaald en voor een dergelijk berigt naar Toulouse 10,80 gl. Te Amsterdam, Arnhem en Utrecht zijn deze prijzen 1,20 gl. hooger en bedragen die alzoo 8.40 en 12,00 gl. Door de opheffing van het Pruissische grenskantoor te Verviers, waarvoor dat te Herbesthal in de plaats is gekomen, wordt met den 20sten Julij een gewijzigd tarief voor de berigten tusschen de Belgische en Duitsch-Oostenrijksche kantoren in werking gebragt, dat door de *Staatscourant* wordt medegedeeld.

Met belangstelling ziet men het verslag van de commissie van rapporteurs over de wet, regelende het toezigt van de kerkgenootschappen te gemoet. Ofschoon het stelsel van zelfstandige rapporteurs door de Kamer verlaten is, hangt het echter van de rapporteurs af, of zulke gevoelens en meeningen, die door slechts enkele leden te berde zijn gebragt, al dan niet in het verslag zullen worden opgenomen. Wij verheugen ons daarom, dat in deze commissie van rapporteurs mannen door de Kamer gekozen zijn, als de heeren SLOET TOT OLDHUIS en WESTERHOF, wier verdraagzame zin en onpartijdigheid algemeen bekend zijn, en ofschoon zij door iemand als GROEN, die in toenemende verwarring van Kerk en Staat een toenemend voordeel voor zijne secte te gemoet ziet, en door de heeren WINTGENS en DE BRAUW, die beiden nog carrière moeten maken, en eenen ultra-monarchalen-hyperprotestantschen tint laten doorschemeren, op vele punten zullen ondersteund worden, zoo is hunne tegenwoordigheid in die commissie toch op zich zelve een waarborg, dat het verslag niet in dien geest van onverdraagzaamheid opgesteld worde, dat het Nederlandsche volk, als de gekunstelde bisschopskoorts zal hebben uitgewoed, en de Protestanten tot nadenken zullen komen zich daarover zou moeten schamen. Naar wij wel onderrigt zijn, moet de uitslag der beraadslagingen in de afdeelingen in dien geest uitgevallen zijn, dat wel is waar een groot gedeelte van de leden, en voornamelijk van hen, die door den invloed der Predikanten gekozen zijn, in het algemeen *eene* wet verlangen; maar dat *de voorgedragen wet door de groote meerderheid in al hare bepalingen als ten eenen male onaannemelijk wordt afgekeurd.*

De *Tijd* meldt, dat de heer Lightevelt den 18den dezer te Rome is aangekomen.

De commissie voor de daarstelling van gebouwen tot een kantoor voor den telegraaf te Meppel, heeft voorgesteld, tot oprigting der vereischte localen voor rekening van de gemeente, toe te staan eene som van *f* 4000.—

De *Nieuwe Noord-Brabander* meent te kunnen berigten, dat omtrent de al- of niet uitbetaling der tractementen aan de geestelijkheid der Katholieke kerk nog niets met zekerheid te zeggen is.

De stemgeregtigde deelhebbers in de Ned. Handelmaatschappij te Amsterdam, hebben in eene op den 22sten gehoudene vergadering op het stadhuis aldaar, herkozen als commissaris den heer H. Croockewit en als commissaris-plaatsvervanger den heer staatsraad F. van der Oudermeulen. De heeren T. Schuurman en W. C. van Vollenhoven werden tevens tot commissarissen plaatsvervangers gekozen in de plaats van den heer H. Croockewit, die tot commissaris werd benoemd en Mr. J. J. Uijtwerf Sterling, die overleden is.

In de zitting der Prov. Staten van gisteren avond is besloten het voorstel van den heer van Hees van Berkel, tot het aanbieden van een adres aan den Koning, houdende aandrang tot de vestiging van een stoomgemaal op de Gouwe, aan te houden tot in de najaarszitting; zullende het dan onder de eerste onderwerpen in discussie komen. Dit besluit is genomen ten gevolge der officieuse mededeeling van den Commissaris des konings, dat er reeds een ontwerp van wet in gereedheid was gebragt, om aan het te kennen gegeven verlangen te voldoen, waarvan de aanbieding echter, ten gevolge der ministeriele verandering is vertraagd.

Een verzoek, door de gemeente besturen van Noorden Zuid-Waddinxveen ingediend, tot het verkrijgen eener subsidie tot den aanleg van eenen weg naar Ouddorp is afgewezen, doch zijn Ged. Staten uitgenoodigd, nader te onderzoeken, in hoe verre aan die gemeenten tot het bedoelde einde nog eenige tegemoetkoming kan worden verleend.

Met 26 tegen 16 stemmen is besloten, dat leden van Gedep. Staten, die als leden der Prov. Staten op hunnen gewonen tijd aftreden en herkozen worden, zich aan geene herkiezing, als leden van Ged. Staten, behoeven te onderwerpen.

Door den Heer Elink Sterk is een voorstel gedaan, om nu reeds eene commissie te benoemen tot herziening van het Reglm. van orde; welk voorstel mede tot de najaars-zitting is aangehouden.

Daarna heeft de Commissaris des Konings de gewone zomer-vergadering gesloten.

In de residentie zijn aangekomen en aan het *hotel de l'Europe* afgestapt, de heer Baijard met familie, zaakgelastigde der Ver. Staten van Noord-Amerika, bij het Belgische gouvernement, en in het *Hotel Paulez*, de heer Pedro de Luzau, generaal der Spaansche artillerie en de kolonel der artillerie Dominiquez en de heeren J. Hurterbal en Juan de Luxau, allen komende van Madrid, de luit.-kolonel van het O. I. leger Fredres en de baron de Cazes.

De *Staats-Courant* deelt heden een overzigt mede van het aantal en de opbrengst der berigten, verzonden door middel van den rijkstelegraaph, van 1 Dec. 1852 tot 31 Mei 1853. Blijkens dat overzigt zijn verzonden in December 1852 793 berigten, in Januarij 1853 1123, in Februarij 1405, Maart 1910, April 1450 en Mei 1504. — De opbrengst is geweest in December 1852 *f* 2294.31; in Januarij 1853 *f* 3534.85; in Februarij *f* 3020.15; Maart *f* 4446.59; April *f* 3349.77 en Mei *f* 3233.22.

De Minister van Finantien heeft ter kennis van de ingezetenen gebragt, dat zij, ten allen tijde, stukken van 25, 10 en 5 cents, tegen grove zilveren specie en muntpapier, bij de Betaalmeesters in de arrondissementen, kunnen aanvragen, doch dat die aanvragen, voor zooveel betreft de stukken van 10 en 5 cents, moeten beperkt blijven tot sommen van hoogstens f 10 te gelijk; als wordende hierbij herinnerd dat, niemand gehouden is voor meer dan *tien gulden* zilveren pasmunt in iedere betaling aan te nemen.

Ter algemeene rekenkamer is weder overgebragt voor eene som van f 22,500 aan ingetrokken muntbiljetten van f 1000 en f 500, zoodat thans, met inbegrip der bij vorige aankondiging vermelde som van f 19,770,500, voor een bedrag van f 19,793,100 aan muntbiljetten, krachtens deze wet uitgegeven, is ingetrokken.

Van wege de Synode der Nederl. Herv. Kerk is bekend gemaakt, dat die Vergadering ter harte genomen heeft een aan haar gerigt voorstel, om, door middel van kleine en vrijwillige bijdragen van hoogleeraren, predikanten en kerkelijke collegien, de zeer kleine en al te geringe predikants-tractementen eenigermate te verhoogen. — Naar een daartoe gedaan voorstel van de hiervoor benoemde commissie, zal de godsdienstige viering van den Goeden Vrijdag, gelijk die van den Zondag, waar zulks moge'ijk is, ernstig den kerkeraden worden aanbevolen, en daar plaatselijke omstandigheden dit niet verhinderen, ook de viering des H. Avondmaals worden aangeprezen. — Voorts zijn verscheidene belangrijke zaken, waaronder de nieuwe Bijbelvertaling, het toevoegsel tot de Evangelische Gezangen, de protestantsche belangen, het kerkelijk orgaan en dergelijke meer, nog bij de rapporterende commissien en bij de Vergadering aanhangig. (*H. C.*)

UITSLAG DER VERKIEZING VAN LEDEN DER GEMEENTERADEN.

(*Vervolg.*)

Beerta. Gekozen de heeren: C. Onnes (oud-lid) en L. K. Sypkes. Herstemming voor nog één lid.

Finsterwolde. Gekozen de heeren: E. Muntinga en K. K. Nieborg. Herstemming voor nog één lid.

Hoogezand. Herkozen de heeren: mr. M. J. ter Haseborg; L. Boerema en J. U. van der Werf.

Kantens. Gekozen de heeren: J. T. Flaam (oud-lid) en J. K. Venhuizen.

Middelstum. Herkozen de heeren: A. P. Zuidhof en T. S. Huizinga.

Nieuwolda. Herkozen de heeren: N. A. Kamminga en F. C. Fockens.

Onstwedde. Herkozen de heer: G. H. Migchels. Herstemming voor nog twee leden.

N. Pekela. Herkozen de heer: K. M. Brouwer. Herstemming voor nog vier leden.

Termunten. Herkozen de heeren: J. G. Toxopeus en H. H. Boerma. Herstemming voor nog één lid.

Vlagtwedde. Herstemming voor twee leden.

Winschoten. Gekozen de heer: D. Mulder. Herstemming voor nog twee leden.

Wildervank. Herstemming voor vier leden.

't Zand. Herkozen de heer: E. E. Cleveringa. Herstemming voor nog één lid.

Purmerend. Herkozen de heeren: mr. P. M. Nolthenius; J. Schokker en C. Doucan. Herstemming voor nog één lid.

Rijp. Herkozen de heeren: H. F. A. Sasse en A. Volders.

Heemstede. Herkozen de heeren: J. C. Munk en J. Peperkoorn.

Goes. Herkozen de heer: J. W. van Kerkwijk. Herstemming voor nog twee leden.

Oosterhout. Herkozen de heeren: M. Govers; S. Fick; Joh. Beekmans en P. Key.

Hoorn. Herkozen de heeren: Pabst Rutgers; Tjepke Kroon; N. Carbasius en mr. C. A. Duker.

Middelharnis. Herkozen de heeren: D. Bos en J. A. van den Broek. Herstemming voor nog één lid.

Oldenzaal. Herkozen de Heeren: H. J G. Essink en E. C. F. Kistemaker.

Oud-Beijerland. Herkozen de heeren: L. P. Le Sage ten Broek; mr. A. van Weel en S. van Dijk.

Roosendaal. Herkozen de heeren: L. J. Schoonheijt, C. van Mechelen, A. C. Corthals en A. Doggen.

Sneek. Gekozen de heeren: A. W. Stam; mr. B. L. Stienstra; A. ten Kate Bz.; Is. Wouters (oud-leden) en mr. J. H. de Sitter.

Sommelsdijk. Gekozen de heer: J. Buth Az. Herstemming voor nog één lid.

Vlissingen. Herkozen de heeren: Th. van Uije Pieterse; J. Borghstein en N. B. J. de Veymestdagh. Herstemming voor nog één lid.

Bergen-op-Zoom. Gekozen de heeren: J. Drabbe, du Toy (oud-leden) en J. van Hall. Herstemming voor nog één lid.

's Bosch. Herkozen de heeren: J. T. Luyckx; P. J. Vermeulen; T. A. A. van Rijckevorsel; mr. N. F. Sassen; G. T. Tombrink en J. H. Mahie.

Boxtel. Herkozen de heeren: Chr. van Os en W. van Leeuwen. Herstemming voor nog één lid.

Dongelen. Herkozen de heeren: W. Uijthoven en J. Krol Hz.

Ingezonden Stukken.

Mijnheer de Redacteur!

In N°. 49 van uw veelgelezen dagblad wordt een berigt medegedeeld omtrent de 23ste algemeene vergadering van het genootschap van leeraren aan de Nederlandsche gymnasien. Dit berigt, onder de dagteekening: 's Gravenhage 21 Julij 1853, deelt niet naauwkeurig mede wat op die vergadering is voorgevallen, en zou ligt aanleiding kunnen geven tot misverstand omtrent het daar beslotene.

Het is nog niet bewezen, dat het verhandelde in de vergaderingen van het genootschap van leeraren voor onbepaalde openbaarheid bestemd is. 't Volgende kan evenwel medegedeeld worden. Het bedoelde adres aan den heer Minister van Binnenlandsche Zaken zou, volgens dat berigt, handelen „over het herstel van het Staats-examen". Dit is een onvolledig uittreksel uit het ter tafel gebragte voorstel. *)

Dit voorstel heeft aanleiding gegeven tot eene discussie, warm en langdurig gelijk wordt medegedeeld, maar vooral welwillend en eendragtig. Het voorstel is niet *verworpen*, maar in het begin der discussie door de voorstellers geamendeerd *aangenomen;* dit heeft plaats gehad bij verschillende stemmingen, in welke de voorstellers slechts ééne maal, omtrent een punt van redactie, niet met de eenparigheid of groote meerderheid der aanwezige leden hebben gestemd. Er is niet besloten een adres in te zenden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, maar slechts incidenteel door een zeer geacht lid een wensch daartoe geuit; er is niet alleen besloten tot het verzoek, maatregelen te nemen met het doel dat in het berigt wordt aangewezen, maar ook bepaaldelijk opgegeven, welke maatregel gewenscht wordt. §)

Het zal wel overbodig zijn, Mijnheer de Redacteur, uwe onpartijdigheid in te roepen voor de plaatsing van dezen brief als rectificatie.

Leijden, 22 Julij 1853. E. J. Kiehl.

*) Wij moeten den geëerden briefschrijver doen opmerken, dat de schuld dier onvolledigheid dan terugvalt op de gedrukte punten van beschrijving, alwaar, onder N°. 10, niet anders wordt gelezen dan: „*Voorstel van de HH. Suringar, Kiehl en Groen; het indienen van een adres aan den Minister van Binnenl. Zaken voor het herstel van het Staats-examen.*" Red.

§) Wij behooren nu af te wachten, wat onze berigtgever zal hebben aan te voeren. Red.

Correspondentie.

„*De Dorpslantaarn*" zal geplaatst worden. Wij hopen dat de schrijver zijn belofte nakome; er wordt prijs op gesteld.

Laatste Berigten.

Bij besluit van 23 Julij 1853, n°. 65, is tot luitenant-kolonel kommandant der dienstdoende schutterij te 's Gravenhage benoemd C. D. Heldevier, thans majoor bij dezelfde schutterij.

Heden hebben onder gunstig weder de wedrennen plaats gehad, die door HH. KK. HH. Prins en Prinses Hendrik der Nederlanden werden bijgewoond.

De uitslag van de wedloopen was als volgt.

I. Wedren. De prijs door Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden aangeboden, *f* 1200, werd behaald door *Bantam*, zwarte hengst van Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden, die de baan in 2 minuten 44 seconden bereed. De premie door de bruine hengst *Pirate* van T. Previnaire Jr.

II. Draverij. Prijs *f* 200, door de societeit tot aanmoediging der verbetering van het paardenras in Nederland aangeboden: door ongenoegzame inschrijving vervallen.

III. Pot of Poule. De prijs, bestaande uit een zilveren beker is behaald door de bruine merrie *Francisco* van den heer E. Kiderlen, dat de baan in 1 minuut 28 seconden bereed. De premie bekwam het ligt bruine ruin *Calembour* van J. Mavor Still.

IV. Wedren. De prijs van *f* 1000 aangeboden door do Societeit tot aanmoediging der verbetering van het paardenras in Nederland, is behaald door het ruin *Bird of Prey*, van T. Previnaire Jr., dat de baan in 3 minuten en 45 seconden bereed. De premie bekwam de zwarte hengst *Bantam* van Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden.

V. Wedren. De eereprijs mede door die Societeit aangeboden voor heeren officieren van het Nederlandsche leger, werd behaald door de bruine merrie *Jack*, van Jhr W. U. C. ridder van Rappard, die de baan in 1 minuut en 32 seconden bereed. De premie bekwam het bruine ruin *Yambo*, van D. J. van Doorninck.

VI. Draverij. van ingespannen paarden. en

VII. Wedren. *Poney Stakes* zijn door ongenoegzame inschrijving beide vervallen. Er waren voor beide een eereprijs door een lid der Societeit aangeboden.

VIII. Wedloop voor Inlandsche Harddravers. De prijs van *f* 1000 werd behaald door het zwarte ruin *de Smit* van G. R. Abbring; de premie, een zilveren zweep, ter waarde van *f* 400, bekwam de bruin bles merrie van J. C. Sablerolles. — Prijs en premie waren uitgereikt door Z. M. den Koning der Nederlanden.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 23 Julij 1853.

Nederland.	Pct.		Rusland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2½	63 13/16 7/8	*Hope* 1798/1816	5	108 3/4
Dito Certificat..	3	76 13/16	Dito 1828/1829	5	107 7/8
Dito dito .	4	95 3/4	Cert. 1831/1838	5	
O. I. Leening.	4		Dito Dito	4½	
Amort. Syndic.	3½		Dito *Hope* . . .	4	
Hand.-Maats. .	4½		Dito *Stieglitz*. .	4	
Belgie.			Dito dito 5e Ser.	4	
Certificaten. . .	2½		Inschr. Assig. .	6	
D° *Rothschild*.	2½	58 1/4	Certific. dito.. .	6	
Frankrijk.					
Obligatien. . .	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	23 3/16	Obligatien . . .	4	
Dito Buitenl. .	3		**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. 6/m.	3	42 1/8 3/16	Metalliek . . .	5	82 3/16 1/4
Bew. Sp. Com.			Dito bet. Amst.	5	94 7/16
Amort. Schuld.			Dito letter B . .	5	94 7/16
Portugal.					
Londen	5	41 1/4 3/8	Dito 1847 . . .	2½	42 1/8 1/16
Dito dito . . .	4	38 3/8 1/2	Dito 1851/1852	2½	42 1/8 1/16

Gren., te Londen, p. s. 100 2½ pct. 21½; dito uitg. 9½. Nieuwe 3 pct. Port., 38 9/16, ¾.

Bij tragen handel was de markt over het geheel in eene willige stemming.

Per Telegraaph.

LONDEN, Zaturdag 23 Julij. Consols op tijd 98⅞; Portugal 4 pct. 43½; Spanje 1 pct. 23⅛; dito certific. 6; Passive 5¼; Rusland 4½ pct. 100¾; Sardinië 5 pct. 96. Koers zeer vast.

PARIJS, Vrijdag 22 Julij. Fr. rente 4½ pct. 103.50; dito 3 pct. 78.80; Spanje binn. 3 pct. 42⅜; dito nieuwe 1 pct. 22½; Piemont 5 pct. 96.50 N. Metall. 5 pct. 95½. O. Metall. 87¼.

WEENEN, Vrijdag 22 Julij. Metall. La A. 5 pct. 94½; dito La B. 5 pct. 107½; Bankact. 1406; Lomb. Venez. 99½; Londen 10,42; Parijs 128⅝; Zilver 9⅛.

MADRID, 19 Julij. Spanje binn. 3 pct. 42⅞; dito nieuwe 1 pct. 23 1/16; Certificaten 3.

Bij JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.